

GEMEENTE TEYLINGEN

Evaluatie afval- en
grondstoffenbeleid 2020 – 2023

*De betere afvalscheider wordt
beloond*

GEMEENTE TEYLINGEN

Evaluatie afval- en grondstoffenbeleid 2020 – 2023

De betere afvalscheider wordt beloond

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	4
2.	Doelstellingen en beleid	5
2.1	Europees beleid.....	5
2.2	Gemeentelijk beleid en VANG-doelstellingen	5
2.2.1	Maatregelen vorig beleidsplan	6
2.2.2	Beloningskorting op restafval.....	7
2.2.3	Huidig inzamelschema.....	8
3.	Stand van zaken Teylingen	9
3.1	Afvalcijfers Teylingen	9
3.1.1	Totaal afval.....	9
3.1.2	Restafval en afvalscheiding	10
3.1.3	Groente-, fruit- en tuinafval en etensresten	12
3.1.4	Oud papier en karton	12
3.1.5	Plastic, blik en drinkpakken.....	13
3.1.6	Glas	14
3.1.7	Textiel	14
3.2	Samenstelling restafval	15
3.2.1	Samenstelling fijn restafval	15
3.2.2	Scheidingspotentieel	17
3.3	Inwonermeldingen over afval.....	19
3.4	Afvalbeheerkosten	19
3.5	Vergelijking andere gemeenten.....	20
4.	Inwonersonderzoek.....	23
5.	Conclusie.....	27

1. Aanleiding

De gemeente Teylingen heeft zich de afgelopen jaren steeds actiever ingezet om de hoeveelheid restafval te verminderen en afvalscheiding te verbeteren. In 2020 is daarom het afval- en grondstoffen beleidsplan ‘De betere afvalscheider wordt beloond’ in werking getreden. Dat beleidsplan loopt tot eind 2024. Dit rapport evalueert het gemeentelijke afval- en grondstoffenbeleid van de afgelopen jaren en legt daarmee de basis voor een nieuw te ontwikkelen grondstoffenplan, waarin de weg richting een circulair Teylingen uitgezet kan worden.

Teylingen is steeds beter bezig met het terugdringen van de hoeveelheid restafval. Er liggen echter ook nog flinke opgaven voor de gemeente, nu en in de toekomst, om de prestaties verder te verbeteren. Op basis van de gestelde doelen worden in dit rapport de belangrijkste mijlpalen en knelpunten geëvalueerd, evenals mogelijkheden en opgaven voor de toekomst.

Het rapport blikt terug op het gevoerde beleid en laat de ontwikkelingen zien in de belangrijkste afval- en grondstofstromen over de afgelopen jaren. De ontwikkeling van de afvalbeheerkosten wordt hiernaast gelegd om de effecten van het gevoerde beleid te kunnen meten. Bovendien zijn de inwoners van de gemeente geraadpleegd middels een enquête, om te kunnen vertellen wat zij van het beleid van de afgelopen jaren vinden. De gemeente Teylingen hecht veel waarde aan de mening van haar inwoners. Daarom worden de resultaten van de inwonersenquête geïntegreerd in deze evaluatie. Uiteindelijk kunnen conclusies worden getrokken over het gevoerde beleid van de afgelopen jaren, tegen het licht van de gestelde doelstellingen. Deze conclusies leggen de basis voor een nieuw en toekomstbestendig grondstoffenplan voor de gemeente Teylingen, waarmee resultaten met betrekking tot restafval en afvalscheiding verder verbeterd kunnen worden.

“De betere afvalscheider wordt beloond”

2. Doelstellingen en beleid

Vandaag de dag kijken we heel anders naar afval- en grondstoffen dan tien jaar geleden. De klimaatcrisis, alsmaar schaarser wordende grondstoffen en de impact van schadelijke stoffen op het milieu en onze gezondheid begrenzen ons gebruik van natuurlijke bronnen. Daarom werkt de overheid samen met partners als kennisinstituten, natuurorganisaties, het bedrijfsleven en gemeenten om met elkaar op een circulaire manier met grondstoffen om te gaan. Het verminderen van niet-herbruikbaar materiaal (restafval) en het beter recyclen van herbruikbaar materiaal (grondstoffen) zijn hierin essentieel. Dit lukt alleen als afval meer kan worden voorkomen, afval beter gescheiden wordt en de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen verbeterd. Gemeenten spelen een belangrijke rol in de transitie naar hoogwaardigere recycling en circulariteit, en delen de verantwoordelijkheid voor het sluiten van ketens. Met het *Afval- en grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2024 ‘De betere afvalscheider wordt beloond’* heeft de gemeente Teylingen doelen gesteld en maatregelen genomen om dit alles te stimuleren. Welke koers heeft Teylingen de afgelopen jaren gevaren?

2.1 Europees beleid

Europa streeft een circulaire economie in 2050 na omdat zij in beperkte mate beschikt over grondstoffen en daarvoor niet afhankelijk wil zijn van anderen op de lange termijn. Daarom zijn op Europees niveau kaders opgesteld waaraan het grondstoffenbeleid in de landen van de Europese Unie moet voldoen. Het Europees grondstoffenbeleid wordt overgenomen in het landelijk afvalbeleid, vertaald naar het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP)¹, en door de gemeenten weer omgezet in eigen beleid voor afvalbeheer. Voor de uitvoering van het lokale afvalbeleid maken gemeenten veelal gebruik van het VANG-programma, dat wordt toegelicht in de volgende paragraaf. Nederland heeft zich gecommitteerd aan de Europese doelstellingen. Gemeenten vervullen een belangrijke rol in het realiseren van de circulaire economie.

Figuur 1. Transitie naar een circulaire economie

2.2 Gemeentelijk beleid en VANG-doelstellingen

De Europese ambities en wetgeving zijn overgenomen door onze overheid middels de Wet Milieubeheer. Een belangrijk onderdeel hiervan is de verantwoordelijkheid voor gemeenten om te zorgen voor de huishoudelijke afvalinzameling. In het LAP staat hoe we als land omgaan met huishoudelijk en bedrijfsafval. Om gemeenten te helpen bij het nastreven en

¹ <https://lap3.nl/lap/>

uitvoeren van het LAP is het uitvoeringsprogramma *Van Afval Naar Grondstof – huishoudelijk afval* opgezet. Dit VANG-programma², gestart in 2015, omvat doelstellingen en activiteiten met het uiteindelijk doel om in 2050 volledig circulair te zijn. De belangrijkste doelstellingen van het VANG-programma tot 2020 waren:

- het realiseren van 75% afvalscheiding in 2020;
- het realiseren van maximaal 100 kilo restafval per inwoner in 2020;
- het realiseren van maximaal 30 kilo restafval per inwoner in 2030.

Deze doelstellingen zijn door verreweg de meeste gemeenten niet gehaald, ook niet door Teylingen. De gemeente Teylingen heeft zich in het beleidsplan *De betere afvalscheider wordt beloond* wel gecommitteerd aan de VANG-doelstellingen:

“Het doel is om zo snel mogelijk maximaal 100 kilogram restafval per persoon te hebben en 75% afvalscheiding te realiseren. Bovendien zijn de landelijke doelen voor 2025 ook al bekend. Het restafval moet dan verminderd zijn tot 30 kilogram.” (beleidsplan 2020 – 2024 ‘De betere afvalscheider wordt beloond’)

De landelijke VANG-doelstellingen zijn recentelijk aangepast naar:

- Meer aandacht voor het aandeel daadwerkelijke gerecyclede grondstoffen van het huishoudelijk afval. Deze moet minimaal 60% bedragen in 2030 en 65% in 2035³;
- het nog beter scheiden van afval;
- het verbeteren van de kwaliteit van de deelstromen, zoals GFT(e) (groente-, fruit- en tuinafval (en etensresten)), OPK (oud papier en karton) en PBD (plastic verpakkingen, blik en drinkpakken).

De eerdere VANG-doelstellingen worden door de nieuwe doelstellingen niet losgelaten, maar mogen niet ten koste gaan van de nieuwe kwaliteitsdoelstellingen. Het doel is dus nog altijd zo weinig mogelijk restafval, evenals een zo goed en hoogwaardig mogelijke afvalscheiding, met als uiteindelijk doel een circulaire economie.

Het volgende hoofdstuk gaat dieper in op de cijfers, maar eerst is het belangrijk om de uitgevoerde maatregelen uit het beleidsplan toe te lichten. Deze staan namelijk aan de basis van de huidige situatie en prestaties in de gemeente.

2.2.1 Maatregelen vorig beleidsplan

Om de doelstellingen uit het beleidsplan (en daarmee de VANG-doelstellingen) te halen is in het vorige beleidsplan een pakket aan maatregelen gepresenteerd, waarvan hieronder de belangrijkste:

- Er is een beloningskortingsysteem ingevoerd voor het minder vaak aanbieden van restafval. Huishoudens die minder vaak restafval aanbieden krijgen korting op de afvalstoffenheffing;
- Alle laagbouw huishoudens hebben een kleine(re) minicontainer voor restafval gekregen van 140 liter;
- De inzamelfrequentie van restafval aan huis is verlaagd van 1 keer per 2 weken naar 1 keer per 3 weken per 2023;
- Bij hoogbouwlocaties zijn semi-ondergrondse brengvoorzieningen voor GFT(e) geplaatst;
- De inzamelfrequentie van GFT(e) aan huis in de zomermaanden zou worden verhoogd van 1 keer per 2 weken naar 1 keer per week. Deze maatregel heeft echter geen doorgang gevonden. Huishoudens kunnen wel gratis een tweede GFT(e)-minicontainer aanvragen;
- Inwoners hebben meer opties gekregen voor het scheiden van hun PBD. Inwoners van laagbouwwoningen kunnen kiezen tussen een minicontainer of aanbieden in zakken. Inwoners van hoogbouwwoningen kunnen hun PBD aanbieden in zakken;

² <https://vang-hha.nl/programma/>

³ <https://vang-hha.nl/nieuwe-vang-recycledoelstelling/>

- Daarnaast zijn flankerende maatregelen genomen, zoals extra inzet op communicatie en handhaving, maatwerkregelingen voor speciale doelgroepen, blijvende focus op de afvalinzameling op de milieustraat en de aanpak van afvaldumpingen.

De maatregelen waren bedoeld om de hoeveelheid restafval te verminderen, afvalscheiding te verbeteren en tegelijkertijd de kosten te verlagen voor inwoners en een gezondere omgeving te creëren. De volgende paragraaf licht de beloningskorting toe.

2.2.2 Beloningskorting op restafval

Huishoudens die het afval goed scheiden en dus minder restafval aanbieden, hoeven minder te betalen. Dat is de kern van het huidige afval- en grondstoffenbeleid. Ter realisatie van dit uitgangspunt is in 2021 het beloningskortingsysteem op restafval ingevoerd. Hiermee krijgen huishoudens die minder restafval aanbieden korting op hun afvalstoffenheffing, afhankelijk van hoe vaak ze hun minicontainer of restafvalzak (in een ondergrondse container) aanbieden. Hiervoor zijn minicontainers voor restafval geacht en de ondergrondse containers voor restafval uitgerust met een toegangscontrolesysteem middels een afvalpas voor huishoudens. Hiermee kan per huishouden worden bijgehouden hoe vaak restafval wordt aangeboden. Het beloningskortingsysteem zag er over de afgelopen jaren als volgt uit:

Tabel 1. Beloningskorting systeem 2021 – 2024

Beloningskorting frequentie aanbieden restafval	2021	2022	2023	2024
<u>Korting laagbouw</u>	aanbiedfrequentie minicontainer	aanbiedfrequentie minicontainer	aanbiedfrequentie minicontainer	aanbiedfrequentie minicontainer
€ 60	0 t/m 4 keer	0 t/m 4 keer	0 t/m 4 keer	0 t/m 2 keer
€ 40,08	5 t/m 8 keer	5 t/m 8 keer	5 t/m 8 keer	3 t/m 5 keer
€ 20,04	9 t/m 13 keer	9 t/m 13 keer	9 t/m 13 keer	6 t/m 9 keer
<u>Korting hoogbouw</u>	aanbiedfrequentie verzamelcontainer	aanbiedfrequentie verzamelcontainer	aanbiedfrequentie verzamelcontainer	aanbiedfrequentie verzamelcontainer
€ 60	0 t/m 9 keer	0 t/m 9 keer	0 t/m 9 keer	0 t/m 5 keer
€ 40,08	10 t/m 19 keer	10 t/m 19 keer	10 t/m 19 keer	6 t/m 12 keer
€ 20,04	20 t/m 30 keer	20 t/m 30 keer	20 t/m 30 keer	13 t/m 21 keer

De hoogte van de beloningskorting hangt dus af van het aantal restafvalaanbiedingen. Wat opvalt is dat per 2024 de beloningskorting is aangepast. Dit heeft de gemeente gedaan om inwoners extra te stimuleren om minder restafval aan te bieden. In het uitgevoerde inwonersonderzoek, dat verderop uitgebreider wordt besproken, geeft 50% van de respondenten aan dat ze in 2023 een korting hebben ontvangen voor het minder vaak aanbieden van hun restafval, tegenover 30% die het niet heeft ontvangen. 20% geeft aan niet te weten of ze een korting gekregen hebben. Of de beloningskorting nog verder aangescherpt moet/kan worden, zal bij het opstellen van een nieuw beleidsplan moeten worden onderzocht.

2.2.3 Huidig inzamelschema

De mogelijkheden en voorzieningen voor inwoners om hun restafval en grondstofstromen aan te bieden, hebben invloed op het aanbodgedrag. Het minder vaak inzamelen van restafval aan huis en het vaker inzamelen van bijvoorbeeld GFT(e), OPK en PBD kan stimulerend werken voor het beter scheiden van afval. De gemeente heeft deze strategie ook toegepast bij de maatregelen uit het vorige beleidsplan. Het huidige inzamelschema ziet er voor de verschillende stromen nu zo uit:

Tabel 2. Inzamelschema gemeente Teylingen anno 2024

Afvalstroom	Hoogbouw	Laagbouw
Restafval	Verzamelcontainers met toegangspas, beloningskortingsysteem	Minicontainer 140 L met chip, ophaalfrequentie 1x / 3 weken, beloningskortingsysteem
GFT(e)	Semi-ondergrondse verzamelcontainers	Minicontainer 140 L met chip, ophaalfrequentie 1x / 2 weken
PBD	Zakken, ophaalfrequentie 1x / 2 weken	Minicontainer 180 L met chip of zakken, ophaalfrequentie 1x / 2 weken
OPK	Verzamelcontainers op centrale locaties	
Glas	Ondergrondse containers	
Textiel	Ondergrondse containers en inzamelacties	
Grofvuilroute / grof tuinafvalroute	Op afspraak, €45 per keer	

Het volgende hoofdstuk gaat in op de gemeentelijke afvalcijfers van de afgelopen jaren, en welke (mogelijke) effecten het gevoerde beleid heeft gehad op deze cijfers.

3. Stand van zaken Teylingen

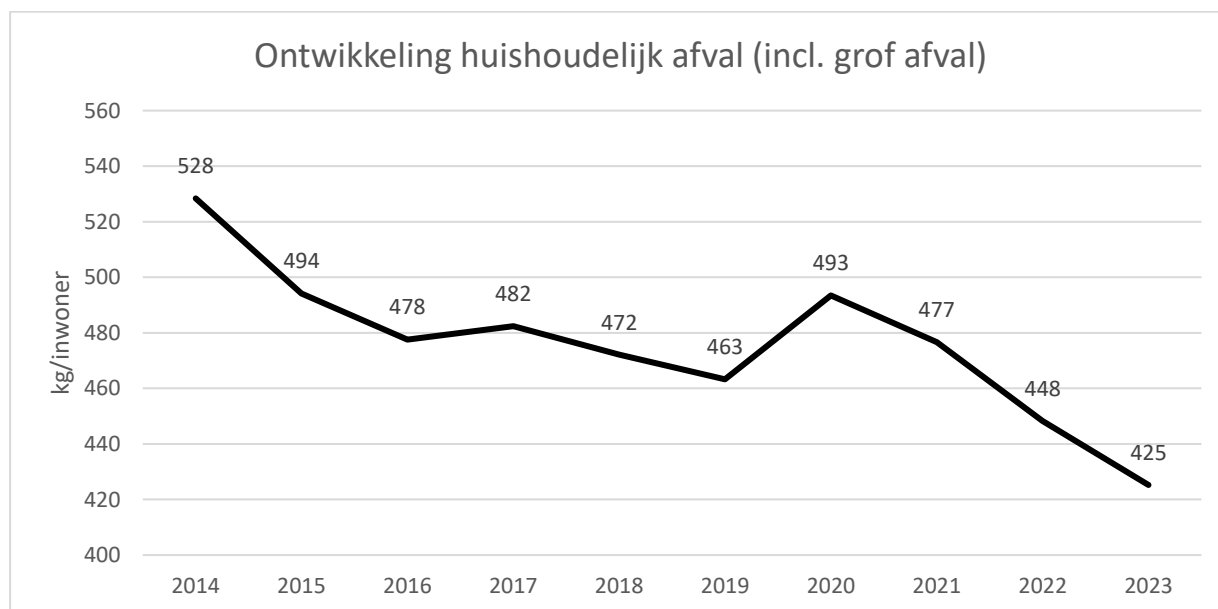
De afgelopen jaren zijn maatregelen genomen met als voornamelijk doel restafval te minderen en afvalscheiding te verbeteren. De effecten hiervan worden in dit hoofdstuk geanalyseerd aan de hand van de afvalcijfers. De afvalcijfers worden bovendien vergeleken met landelijke (benchmark) cijfers en cijfers van vergelijkbare gemeenten, om zo conclusies te kunnen trekken over het gevoerde beleid, die als basis dienen voor toekomstig beleid.

3.1 Afvalcijfers Teylingen

In dit hoofdstuk worden de afvalcijfers van de belangrijkste afval- en grondstofstromen van de afgelopen jaren weergegeven. De 'benchmark'-cijfers die terugkomen in de grafieken geven het gemiddelde weer van alle gemeenten in hoogbouwklasse C (20 – 29% hoogbouw) in 2022, waar Teylingen ook onder valt (26% hoogbouw). De 'best practice'-cijfers representeren de best presterende gemeente in deze hoogbouwklasse in 2022. In dit geval is dat de gemeente Oosterhout.

3.1.1 Totaal afval

De afgelopen tien jaar is in gemeente Teylingen de totale hoeveelheid huishoudelijk afval gedaald naar gemiddeld 425 kilo per inwoner in 2023 (figuur 2). In de grafiek is te zien dat de daling van de totale hoeveelheid afval sinds de invoering van het beloningskortingsysteem en andere genoemde maatregelen in 2021 sneller gaat dan in de jaren ervoor. Dit duidt erop dat de genomen maatregelen een positief effect hebben op de hoeveelheid huishoudelijk afval. De significante stijging in 2020 kan verklaard worden door COVID-19. Inwoners waren deze periode veel meer thuis en produceerden daarom aanzienlijk meer fijn en grof afval.

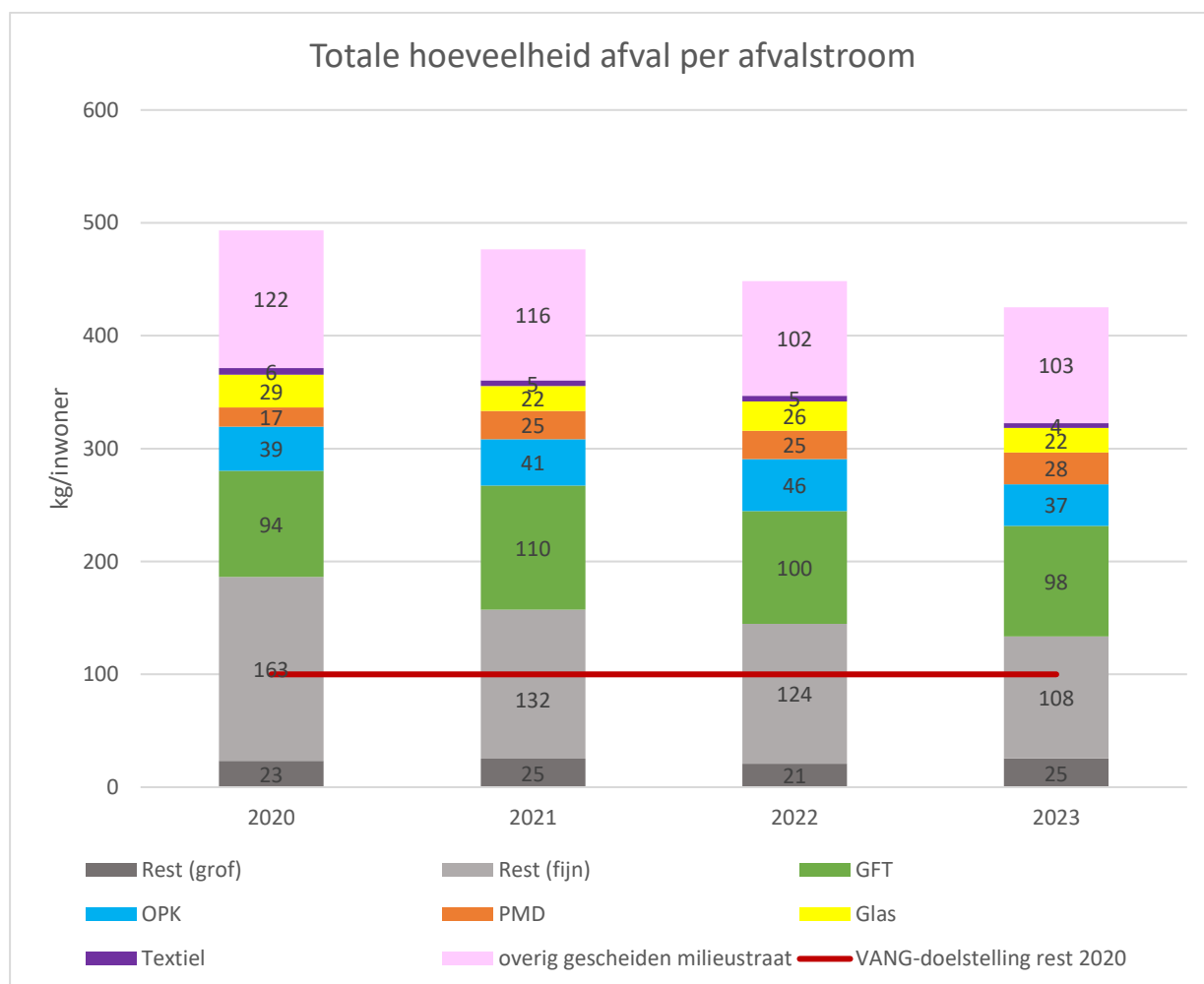

Figuur 2. Ontwikkeling hoeveelheid huishoudelijk afval (incl. grof afval) Teylingen 2014 – 2023

Figuur 3 laat de totaalhoeveelheden afval van de afgelopen vier jaar zien, verdeeld over de verschillende deelstromen. De gemiddelde hoeveelheid aangeboden afval laat een dalende trend zien. Te zien is dat de afname van de totale hoeveelheid

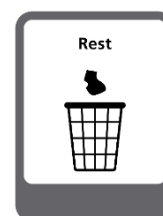
afval vooral komt door de afname van de hoeveelheid fijn restafval, de lichtgrijze kleur. Ook de afname van de hoeveelheid grof gescheiden afval (milieustraat) speelt een factor in de afname van de totaalhoeveelheid afval. Dat de hoeveelheid grof gescheiden afval na 2021 afneemt heeft ook te maken met COVID-19, wat leidde tot meer aanbod op de milieustraat in 2020 en 2022. De conclusie is dan ook dat met name de genomen maatregelen op het restafval een positief effect op de totaalhoeveelheid afval hebben gehad.

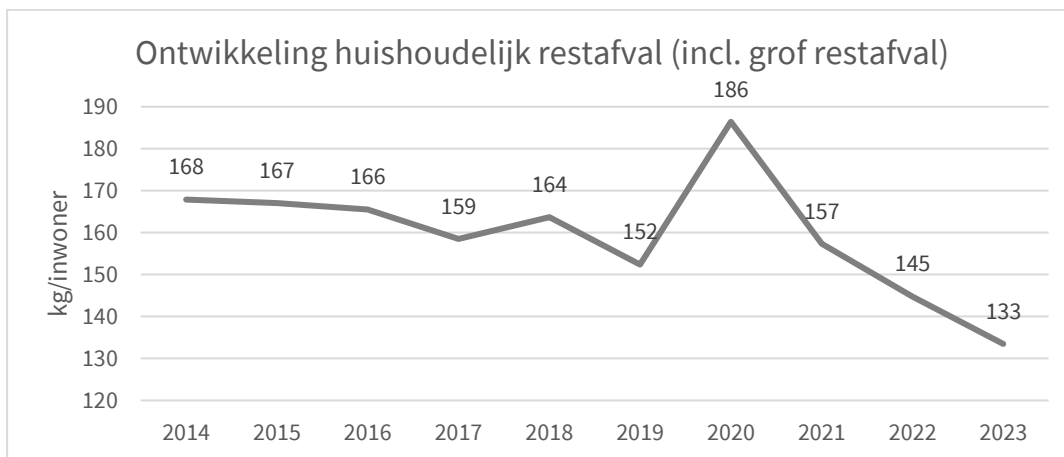

Figuur 3. Totale hoeveelheid afval per afvalstroom over de afgelopen jaren

3.1.2 Restafval en afvalscheiding

De afname van de totale hoeveelheid afval is voor een groot deel het gevolg van een afname van de hoeveelheid restafval. De hoeveelheid restafval is gedaald naar 133 kilo per inwoner in 2023 (figuur 4). Het restafval nam al jaren langzaam af, maar er is pas echt een sneller dalende trend zichtbaar sinds de invoering van de maatregelen in 2021. De combinatie van het beloningskortingsysteem, het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval bij laagbouw en het vervangen van de 240L rest-minicontainers voor 140L minicontainers hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan deze afname. De uitzonderlijk hoge piek in 2020 kan worden verklaard door de effecten van COVID-19, waardoor mensen meer thuis waren en meer huishoudelijk (rest)afval hadden.

Figuur 4. Ontwikkeling hoeveelheid huishoudelijk restafval (incl. grof restafval) Teylingen 2014 – 2023⁴

Teylingen zit met deze hoeveelheid restafval momenteel rond het landelijk gemiddelde in hoogbouwklasse C. Dat laat tabel 3 zien. De gestelde VANG-doelstelling uit 2020 van 100 kilo restafval per inwoner wordt echter nog niet gehaald. Wel is te zien dat inwoners van Teylingen in 2022 minder totaafval hadden dan de gemiddelde Nederlander in hoogbouwklasse C (448 kilo tegenover 474 kilo). Het aandeel dat inwoners gescheiden hebben aangeboden ten opzichte van het totale afvalaanbod is afgelopen jaren ook toegenomen. Was dat scheidingspercentage in 2020 nog 62%, in 2023 ligt dat 7% hoger, op 69%. Daarmee ligt het scheidingspercentage ongeveer op hetzelfde niveau als gemiddeld (1% lager). Het oorspronkelijke doel was om in 2020 een afvalscheidingspercentage van 75% te halen, maar dit landelijke doel is losgelaten omdat het voor verreweg de meeste gemeenten niet haalbaar is gebleken. Desalniettemin valt er voor wat betreft de mate van afvalscheiding nog wel winst te behalen. De komende jaren moet de nadruk worden gelegd op een zo hoog mogelijk recyclingpercentage van de grondstofstromen.

Tabel 3. Afvalcijfers Teylingen t.o.v. landelijk gemiddelde, best practice en doelstellingen (kg/inwoner).

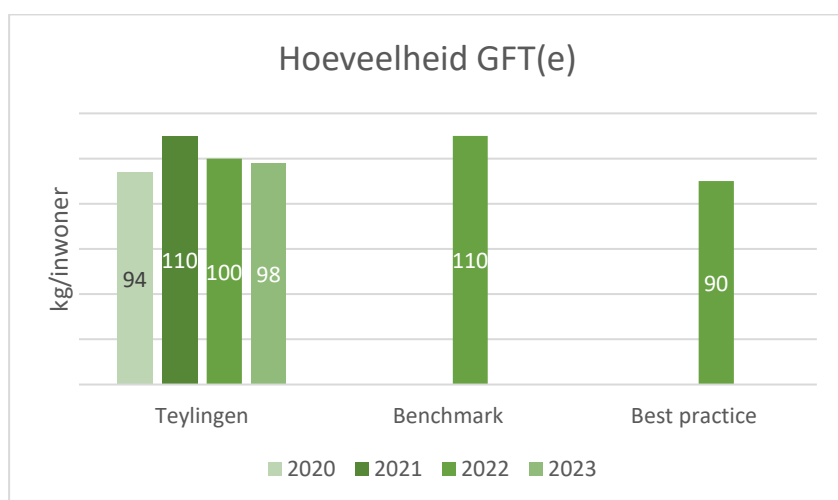
	Teylingen 2020	Teylingen 2021	Teylingen 2022	Teylingen 2023	Benchmark klasse C 2022	Best practice 2022	Doel
Ongescheiden ingezameld (restafval)	186	157	145	133	144	78	100 kg in 2020 30 kg in 2025
Restafval (fijn)	163	132	124	108	125	66	
Restafval (grof)	23	25	21	25	19	12	
Gescheiden ingezameld	307	319	304	292	330	439	
Totaal afval	493	477	448	425	474	517	
Mate van afvalscheiding (%)	62%	67%	68%	69%	70%	85%	Oude doel: 75% afvalscheiding (vooraan keten) in 2020
							Nieuwe doel: 60% daadwerkelijk recycling (einde keten) in 2030

⁴ Cijfers voor 2020 zijn afkomstig van CBS Statline, cijfers vanaf 2020 zijn afkomstig van de gemeente.

Via de VANG-recycletool kunnen gemeenten bekijken wat op dit moment het geraamde recyclepercentage is (einde keten). Het geraamde recyclepercentage voor gemeente Teylingen wordt daarop (nog) niet weergegeven.

3.1.3 Groente-, fruit- en tuinafval en etensresten

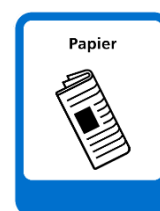
De hoeveelheid gescheiden ingezameld GFT(e) is gestegen na invoering van de maatregelen uit het vorige beleidsplan. Hoewel de hoeveelheid in 2023 hoger is dan in 2020 (98 vs. 94 kilo per inwoner) is sinds 2021 wel weer een dalende trend te zien. COVID-19 kan ook verklarend zijn voor de inzamelpeik in 2021. De conclusie dat de maatregelen, waaronder het plaatsen van GFT(e) containers bij hoogbouwlocaties, leiden tot een blijvende stabiele, dan wel stijgende lijn op de GFT(e)-hoeveelheid, kan niet worden gemaakt (zie figuur 5). In Teylingen wordt minder GFT(e)-afval gescheiden ingezameld dan gemiddeld in hoogbouwklasse C. Dat is op zichzelf geen negatief punt, het kan immers zo zijn dat in verhouding veel GFT(e)-afval thuis wordt gecomposteerd en daarmee niet via de container voor GFT(e) wordt ingezameld. Echter, er zit nog altijd veel GFT(e) in het restafval, wat ontzettend zonde is omdat dit nu wordt verbrand met het restafval in plaats van gerecycled. Een analyse van de samenstelling van het restafval laat dit zien in paragraaf 3.2.

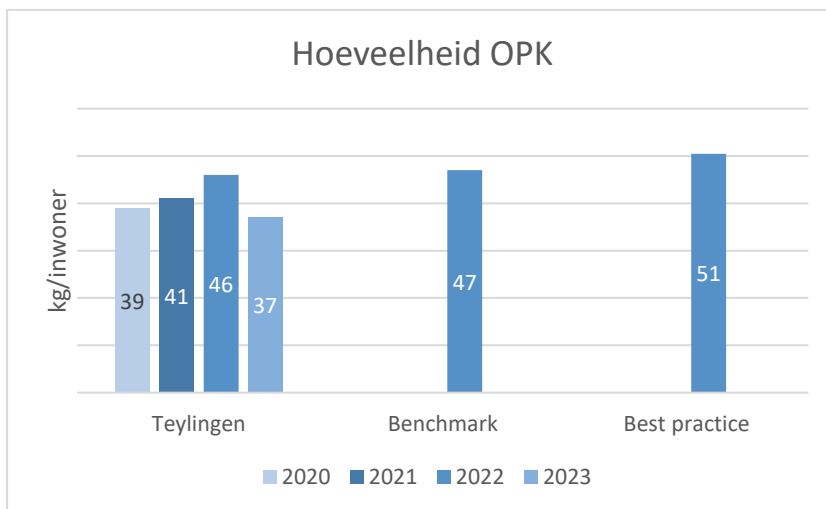

Figuur 5. Ontwikkeling hoeveelheid GFT(e) Teylingen t.o.v. de benchmark en de best practice

3.1.4 Oud papier en karton

Zoals te zien is in onderstaande figuur schommelt de hoeveelheid gescheiden ingezameld OPK over de laatste jaren. Na de invoering van de beloningskorting is de hoeveelheid gescheiden OPK toegenomen tot ongeveer het landelijk gemiddelde. Echter, de hoeveelheid is in 2023 weer gedaald en is zelfs lager dan in 2020. Vanwege de schommelingen kan niet gezegd worden dat inwoners meer OPK zijn gaan aanbieden door de nieuwe maatregelen. De komende jaren moeten uitwijzen of het scheidingsgedrag van inwoners structureel verbeterd kan worden.

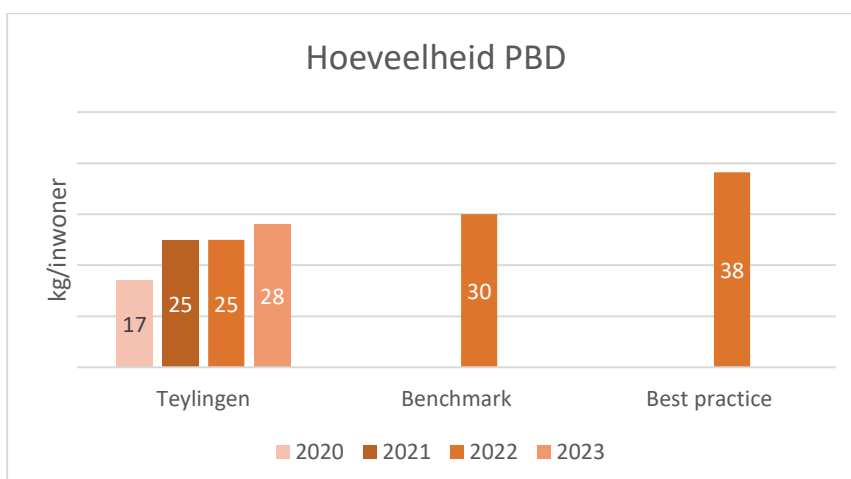

Figuur 6. Ontwikkeling hoeveelheid OPK Teylingen t.o.v. de benchmark en de best practice

3.1.5 Plastic, blik en drinkpakken

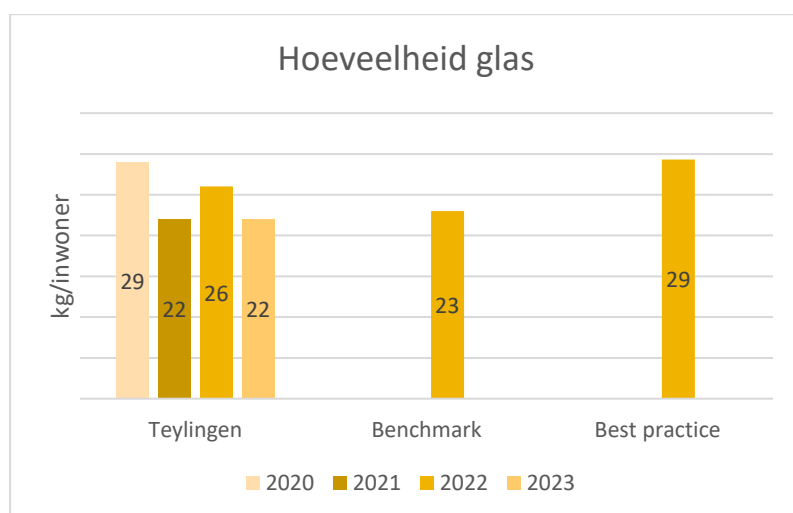
Onderstaande grafiek laat zien dat er een stijgende trend zit in de hoeveelheid ingezameld PBD in de gemeente. Waar in 2020 nog 17 kilo PBD per inwoner werd ingezameld, is dat in 2023 toegenomen tot 28 kilo per inwoner. Daarmee bevindt Teylingen zich nu iets onder het landelijk gemiddelde. Een stijging van het apart ingezamelde PBD is een indicatie van beter scheidingsgedrag, wat ook bevestigd wordt door de dalende restafvalcijfers uit paragraaf 3.1.1 en 3.1.2. De invoering van het beloningskorting systeem op restafval kan een verklaring zijn voor het verbeterde scheidingsgedrag. Aangezien PBD veel ruimte inneemt, leidt het beter scheiden van PBD al snel tot minder volle restafvalbakken en -zakken. Dat levert inwoners dus relatief eenvoudig meer beloningskorting op. Ook is het mogelijk dat inwoners van laagbouwwooningen hun PBD beter zijn gaan scheiden omdat ze hebben kunnen kiezen voor de voorziening die zij zelf het fijnst vinden (minicontainer of zakken). Wat betreft de scheiding van PBD zit Teylingen dus op de goede weg. Echter zit er, zoals het volgende hoofdstuk laat zien, nog altijd veel PBD in het restafval. Daar valt dus nog de nodige winst te behalen.

Figuur 7. Ontwikkeling hoeveelheid PBD Teylingen t.o.v. de benchmark en de best practice

3.1.6 Glas

Glasinzameling schommelt de laatste jaren in Teylingen (figuur 8). In 2020 werd er meer glas gescheiden ingezameld dan in de jaren erna. De afname van gescheiden inzameling kan verschillende oorzaken hebben, maar duidt in ieder geval niet op een verbetering van het scheidingsgedrag van inwoners. Tijdens COVID-19 kwam er bij huishoudens meer glas vrij dat normaliter in horecagelegenheden vrijkomt, maar ook het effect hiervan is niet eenduidig terug te zien in de cijfers. Hoewel Teylingen in 2022 drie kilo boven het landelijk gemiddelde zat en niet veel onderdeed voor de best practice gemeente, is het belangrijk om ook de gescheiden inzameling van glas te blijven stimuleren om de afval- en grondstofdoelstellingen in het zicht te houden.

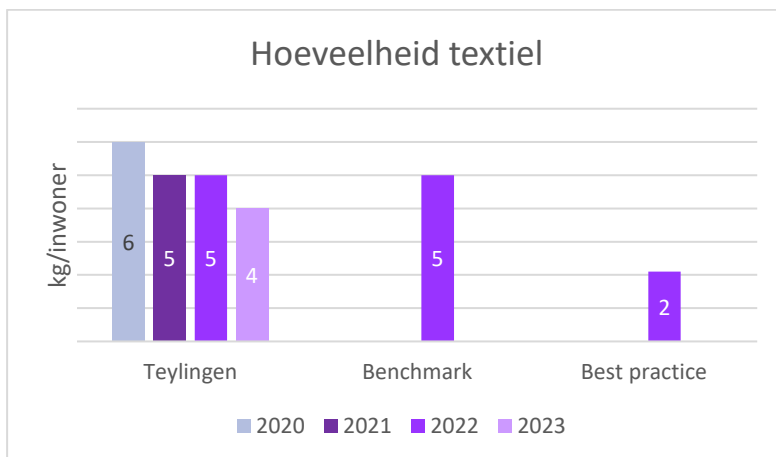

Figuur 8. Ontwikkeling hoeveelheid glas Teylingen t.o.v. de benchmark en de best practice

3.1.7 Textiel

De inzameling van textiel is de afgelopen jaren iets afgenomen. Vanwege de afronding vertekenen de cijfers enigszins, maar de dalende trend baart zorgen. Met gemiddeld 4 kilo per inwoner in 2023 komt er nog altijd veel textiel in het restafval terecht. Toch zit de gemeente rond het landelijk gemiddelde (figuur 9). Textiel is een waardevolle grondstof die heel goed hergebruikt en gerecycled kan worden. Het is dus van belang om inwoners extra te stimuleren om hun textiel gescheiden in te leveren in de bestaande ondergrondse containers en bij inzamelacties, en waar nodig extra inzamelmogelijkheden te bieden om de cijfers te verbeteren.

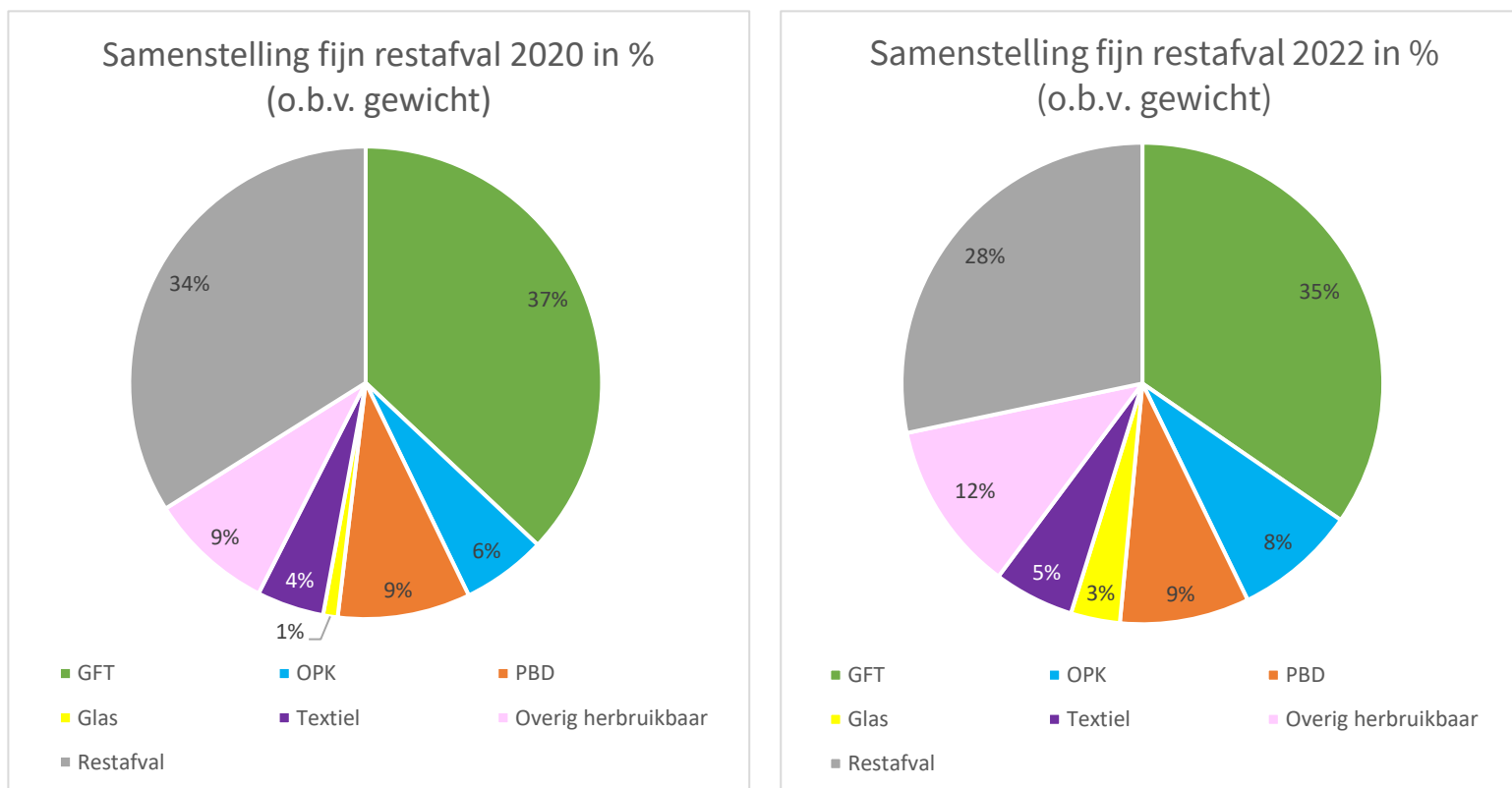

Figuur 9. Ontwikkeling hoeveelheid textiel Teylingen t.o.v. de benchmark en de best practice

3.2 Samenstelling restafval

3.2.1 Samenstelling fijn restafval

In de vorige paragraaf is de ontwikkeling van de gescheiden inzameling van verschillende stromen beschreven. Hieruit kunnen conclusies worden getrokken over de ontwikkeling van deze individuele stromen. Echter omvatten bovenstaande hoeveelheden GFT(e), OPK, PBD, glas en textiel niet de totale hoeveelheid aan deze grondstoffen die in het afval zitten. Het restafval bevat namelijk ook nog altijd veel grondstoffen, die daar niet in thuishoren omdat ze gerecycled kunnen worden. Deze grondstoffen worden nu onnodig verbrand, wat leidt tot meer belasting voor het milieu en hogere kosten. Deze paragraaf zoomt verder in op de samenstelling van het fijne restafval in de gemeente. Zowel in 2020 (vóór de nieuwe maatregelen) als in 2022 is hiervoor een sorteeraanlyse uitgevoerd, die deze samenstelling in kaart heeft gebracht. Onderstaande figuur geeft de samenstellingen van het fijne restafval weer (op basis van gewicht), naar verhouding van het percentage laag- en hoogbouw in de gemeente.

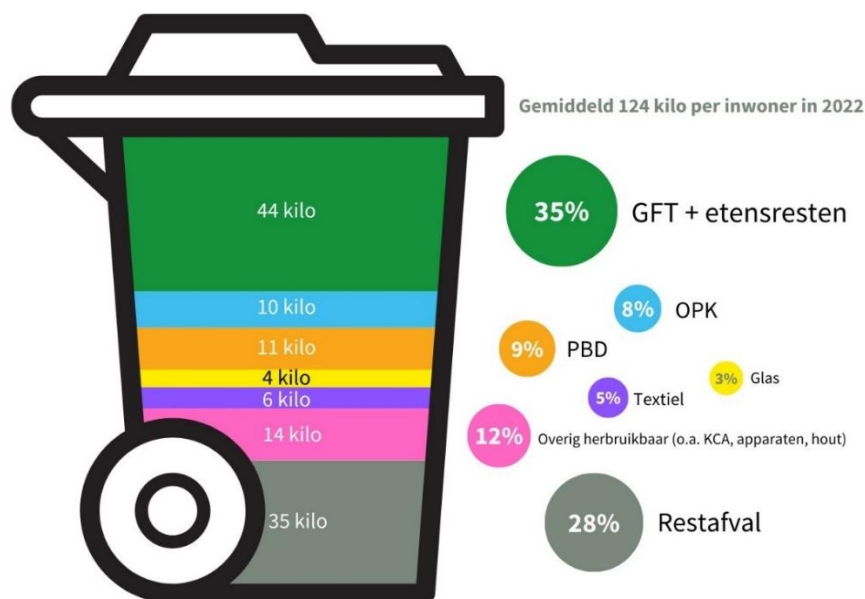

Figuur 10. Samenstelling fijn restafval in percentages, op basis van gewicht, 2020⁵ (links) 2022 (rechts)

De uitkomsten van de sorteeranalyses laten zien dat er nog veel grondstoffen in het fijn restafval zitten die daar niet in thuishoren. De grondstoffen in het restafval zouden in principe gerecycled kunnen worden, maar worden nu met het restafval verbrand. In 2020 was slechts 34% van het restafval ook daadwerkelijk restafval; 66% van het restafval bestond nog uit grondstoffen. In 2022 is dit zelfs nog iets verslechterd, en is slechts 28% van het fijn restafval ook daadwerkelijk restafval, terwijl 72% herbruikbare grondstoffen zijn. Er zit nog vooral veel GFT(e) in het restafval (35% in 2022). Het aandeel GFT(e) is zelfs groter dan het aandeel restafval, de stroom die eigenlijk de grootste (en idealiter, de enige) zou moeten zijn. Naast GFT(e) zijn met name OPK en PBD (in mindere mate) aanwezig in het fijn restafval; respectievelijk 8% en 9% in 2022. Glas wordt relatief goed gescheiden en maakt nog maar 3% van het restafval uit. Ook het aandeel textiel is lager dan GFT(e), OPK en PBD, maar nog altijd bestaat het restafval voor 5% uit deze stroom. Onder overige herbruikbare stromen, die 12% van het gewicht van het restafval beslaan, vallen harde kunststoffen, apparaten, hout, steen/puin, KCA en metaal dat niet in het PBD thuishoort. Samenvattend is het aandeel grondstoffen in het fijn restafval hoog en is dit niet verbeterd de afgelopen jaren. Al die grondstoffen worden onnodig verbrand, wat leidt tot extra milieubelasting en hogere afvalverwerkings- en verbrandingskosten. Onderstaande figuur geeft een beeld van de gemiddelde samenstelling van de Teylingse minicontainer voor restafval/afvalzak in 2022 in kilo's en in percentages, op basis van de sorteeranalyse.

⁵ Er is een correctie uitgevoerd op de cijfers van 2020 omdat daar niet met dezelfde categorieën gewerkt is als in 2022. Dankzij deze correctie kunnen de cijfers voor beide jaren beter met elkaar vergeleken worden.

Wat zit er in het fijn restafval van de gemeente Teylingen?

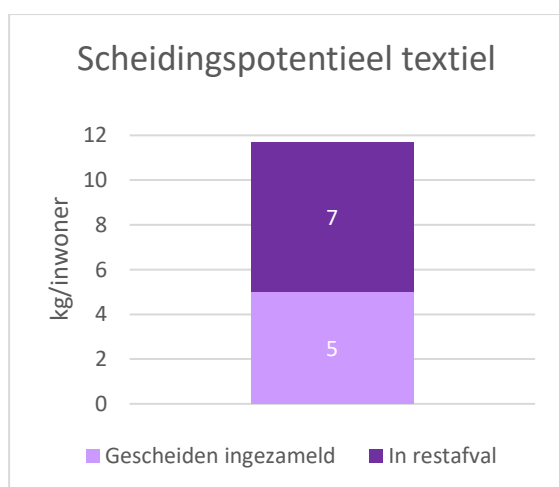
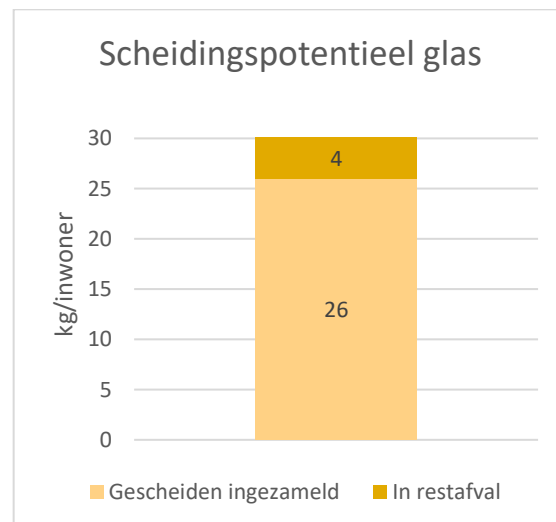
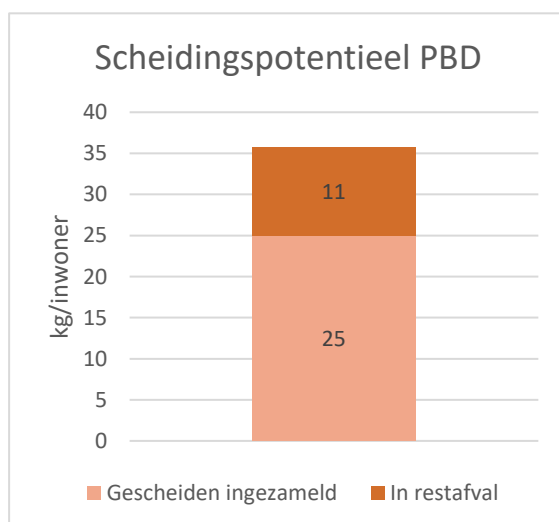
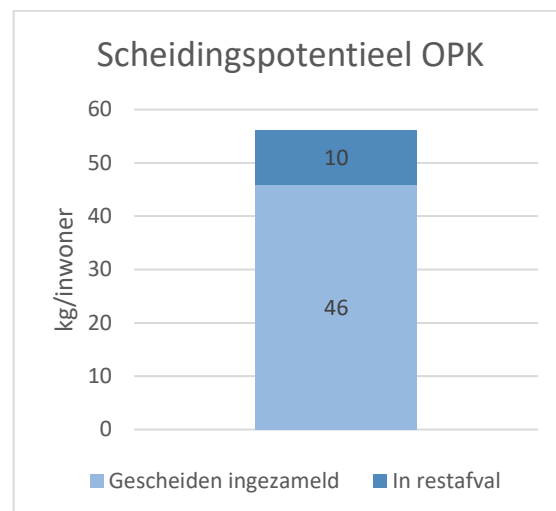
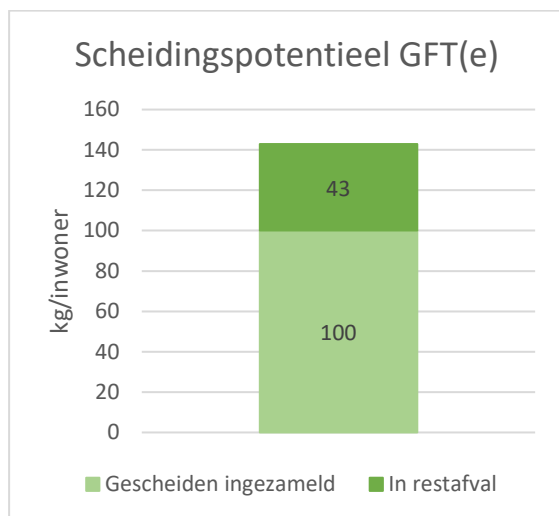
Figuur 11. Samenstelling fijn restafval in 2022 in kilo's en percentages

3.2.2 Scheidingspotentieel

Om een beter beeld te geven van de mate van afvalscheiding wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in de mate van scheiding per fractie van de stromen die gescheiden aan huis worden ingezameld of ingeleverd. De volgende figuren geven inzicht in het scheidingspotentieel van deze stromen op basis van de uitgevoerde sorteeraanlyse in 2022. Voor bijvoorbeeld GFT(e) betekent dit dat in totaal 143 (100 + 43) kilo per inwoner werd ingezameld, waarvan 43 kilo met het restafval werd ingezameld en 100 kilo gescheiden werd ingezameld. Het scheidingspotentieel van GFT(e) – de hoeveelheid die nog extra gescheiden kan worden ingezameld – is dus 43 kilo per inwoner. De scheidingspotentiëlen voor de overige stromen zijn:

- 🌿 OPK: 10 kilo per inwoner
- 🌿 PBD: 11 kilo per inwoner
- 🌿 Glas: 4 kilo per inwoner
- 🌿 Textiel: 7 kilo per inwoner

Wat opvalt is dat het aandeel OPK en glas dat gescheiden wordt ingezameld aanzienlijk groter is dan het deel dat in het restafval terechtkomt. Hoewel hier ook winst geboekt kan worden, zijn de verbetermogelijkheden voor deze stromen het kleinst. Bij het GFT(e) en PBD is het aandeel dat in het restafval terechtkomt een stuk hoger. Hoewel het grootste deel gescheiden ingezameld wordt, belandt er ook nog veel GFT(e) en PBD in het restafval. Deze cijfers moeten verbeterd worden om de doelstellingen te halen. Het meest opvallend is textiel: er wordt meer textiel met het restafval ingezameld dan dat er gescheiden ingezameld wordt. En dat terwijl 55% van de respondenten in het inwonersonderzoek aangeeft dat ze hun textiel goed scheiden. Het grootste deel van het textiel belandt dus in de verbrandingsoven, terwijl dit prima gerecycled kan worden. Dit levert onnodige milieubelasting en kosten op waar de inwoners uiteindelijk zelf weer voor opdraaien met de afvalstoffenheffing. Er bestaat dus blijkbaar een kloof tussen het gevoel dat inwoners hebben over hun afvalscheidingsgedrag en hun daadwerkelijke scheidingsgedrag. Er ligt hier een belangrijke rol voor de gemeente met betrekking tot communicatie en informatievoorziening; inwoners ervan overtuigd zijn dat ze goed bezig zijn, maar in werkelijkheid valt er bij veel fracties nog een aanzienlijke winst te behalen. Het is essentieel om het scheidingspotentieel van de grondstoffracties te verbeteren, om zo beter in de richting van de doelstellingen te komen.

Figuur 12. Scheidingspotentieel van GFT(e), OPK, PBD, glas en textiel in 2022

3.3 Inwonermeldingen over afval

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de Fixi-meldingen die de afgelopen jaren binnengekomen zijn bij de gemeente van inwoners. Het betreft meldingen over (zwerf)afval en bijplaatsingen. Met een bijplaatsing wordt het plaatsen van afval naast een verzamelcontainer bedoeld. Het kan in theorie gaan om een gesloten zak met afval, maar ook om andersoortig losgeplaatst afval.

Tabel 4. Aantal meldingen (zwerf)afval en bijplaatsingen in Teylingen 2020 – 2023.

Jaartal	Aantal meldingen
2020	2.209
2021	3.049
2022	2.724
2023	2.203

In 2021 is een duidelijke stijging van het aantal meldingen te zien ten opzichte van 2020. Dit kan te maken hebben met COVID-19, waardoor afvalbakken en containers sneller vol zaten en mensen meer thuis waren. 2021 was ook het eerste jaar dat de beloningskorting ingevoerd werd. Inwoners moesten vanaf dat jaar met een afvalpas de restafvalcontainer openen. Het minder vaak aanbieden van restafval levert een financieel voordeel op voor huishoudens. De invoering van de beloningskorting kan een reden zijn geweest dat inwoners vaker hun afval naast een container geplaatst hebben in plaats van erin, of het afval gedumpt hebben. Dat is echter niet eenduidig uit deze tabel op te maken. Wel duidelijk zichtbaar is dat de stijging van het aantal (meldingen van) bijplaatsingen en zwerfafval van tijdelijke aard was; in 2023 was het aantal meldingen weer op hetzelfde niveau als in 2020. Het is dus lastig om op basis van deze cijfers conclusies te trekken, maar in ieder geval kan gesteld worden dat de invoering van de beloningskorting geen blijvend effect heeft op het aantal (meldingen van) bijplaatsingen en zwerfafval in de gemeente.

3.4 Afvalbeheerkosten

Vanaf 2021 zijn een aantal veranderingen doorgevoerd die vanaf dat moment zichtbaar hebben geleid tot een afname van de hoeveelheid restafval. Dat leidt tot minder te verwerken restafval en logischerwijs tot een daling van de verwerkingskosten voor die afvalstroom. Het minder te verwerken restafval heeft echter niet geleid tot dalende afvalbeheerkosten omdat er anderzijds hogere kosten waren. Omdat de afvalbeheerkosten 100% worden gedekt uit de inkomsten van de afvalstoffenheffing, laat ook de afvalstoffenheffing een stijgende lijn zien. Zie de volgende tabel.

Tabel 5. Hoogte afvalstoffenheffing

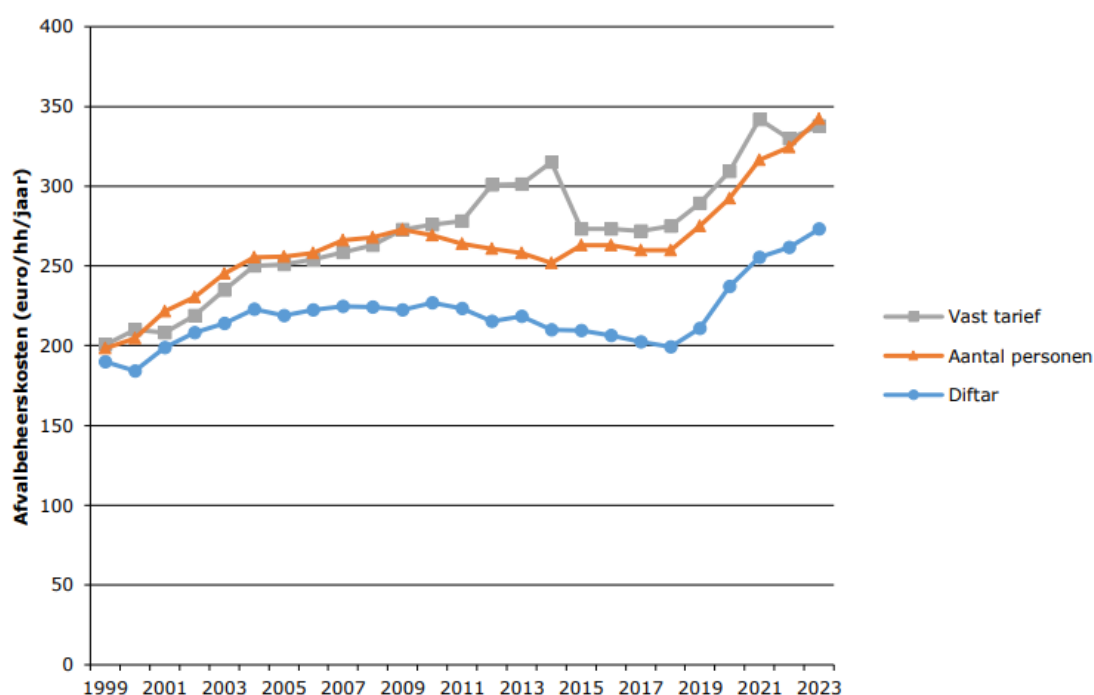
Afvalstoffenheffing/Tarieven	2020	2021	2022	2023	2024
Eenpersoonshuishouden	€ 231,96	€ 249,96	€ 252,72	€ 277,32	€ 302,04
Meerpersoonshuishouden	€ 300,96	€ 249,96	€ 252,72	€ 327,30	€ 436,56

Sinds 2023 wordt – na invoering van de nieuwe maatregelen – een verschillend tarief aangehouden voor een één- of meerpersoonshuishouden.

Dat de afvalbeheerkosten stijgen, is een landelijk beeld. Hoge kosten zijn op dit moment in de afvalsector verbonden aan onder andere de brandstofprijzen en kosten voor het produceren van inzamelmiddelen. Een andere kostenpost zijn op dit moment stoorstoffen die in het afval zitten, zoals lachgascilinders. Een stoorstof als deze zorgt voor veel schade aan

inzamelvoertuigen en verwerkingsinstallaties welke aan gemeenten worden doorgerekend. Bovendien stijgt de CO₂-heffing voor het verbranden van restafval door afvalverwerkers (die door de verwerkers wordt doorberekend aan gemeenten), waardoor de kosten voor gemeenten dus stijgen⁶. Daarbij is er sprake van vergrijzing op de arbeidsmarkt wat de komende jaren nog verder zal toenemen. Dit zorgt voor knelpunten in een zo efficiënt mogelijke uitvoering van de inzameling en verwerking van grondstoffen. Dergelijke problemen worden terugvertaald in hogere kosten. Daarnaast fluctueren de inkomsten van verkoop en verwerking van te recyclen grondstoffen als oud papier erg en laten qua inzamelhoeveelheid een algemeen dalende trend zien. Deze factoren leiden ook in Teylingen tot hogere kosten en minder opbrengsten. De volgende figuur laat de landelijke trend in de afvalbeheerkosten zien⁷.

Figuur 13. Landelijke trend van de afvalbeheerkosten

Te zien is dat de afvalbeheerkosten stijgen, maar dat de gemiddelde kosten voor diftar-gemeenten lager liggen dan voor gemeenten zonder diftar.

De gemeente Teylingen heeft de stijging van de afvalbeheerkosten de afgelopen jaren beperkt doorberekend aan de inwoners door een reserve in te zetten. Op die manier kon de stijging van de kosten voor inwoners worden beperkt. De inzet van reserves is niet meer mogelijk waardoor een forsere stijging van de heffing vanaf 2023 onontkoombaar is gebleken.

3.5 Vergelijking andere gemeenten

Onderstaande tabel vergelijkt de situatie in Teylingen met die in een aantal andere gemeenten. Voor elke gemeente wordt de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing weergegeven, evenals de hoeveelheid huishoudelijk afval en het

⁶ <https://www.nvrd.nl/nieuws/belastingplan-2025-gevolgen-aangepaste-co2-heffing-voor-afvalstoffenheffing/>

⁷ Bron: Rijkswaterstaat. Afvalstoffenheffing 2023)

afvalscheidingspercentage. De gemeenten zijn vergelijkbaar in inwoneraantal en hoogbouwpercentage, maar hebben een ander inzamelsysteem dan Teylingen. Door deze vergelijking kunnen we wat voorzichtige uitspraken doen over de effectiviteit van het huidige systeem in Teylingen. Uiteraard zijn de hoogte van de afvalstoffenheffing, hoeveelheid afval en scheidingspercentage niet alleen afhankelijk van de indicatoren in de tabel, maar deze geeft wel een beeld van het systeem in Teylingen ten opzichte van andere systemen.

Tabel 6. Afvalprestaties Teylingen ten opzichte van gemeenten met een vergelijkbaar inwoneraantal en hoogbouwpercentage

	Teylingen	Landgraaf	Renkum	Bodegraven-Reeuwijk	Meppel
Inwoneraantal	38.500	37.100	31.400	36.600	35.800
Hoogbouwpercentage	26%	24%	30%	20%	26%
Gemiddeld inkomen per inwoner (2023)	€ 35.200	€ 27.900	€ 34.600	€ 32.300	€ 29.000
Inzamelsysteem	Basissysteem met beloningskorting op restafval	Tarief- en service-differentiatie	Tarief- en service-differentiatie	Tariefdifferentiatie	Service-differentiatie
Afvalstoffenheffing meerpersoons hh					
2021	€ 250 - beloningskorting	€ 194 + variabel tarief	€ 264 + variabel tarief	€ 265 + variabel tarief	€ 209
2022	€ 253 - beloningskorting	€ 213 + variabel tarief	€ 269 + variabel tarief	€ 272 + variabel tarief	€ 212
2023	€ 327 - beloningskorting	€ 232 + variabel tarief	€ 280 + variabel tarief	€ 294 + variabel tarief	€ 212
2024	€ 437 - beloningskorting	€ 261 + variabel tarief	€ 278 + variabel tarief	€ 315 + variabel tarief	€ 218
Totaal huishoudelijk afval (kg/inw)	436 (2022)	468 (2022)	419 (2022)	478 (2021)	426 (2022)
Afvalscheidingspercentage	68% (2022)	75% (2021)	77% (2022)	74% (2021)	67% (2021)

Duidelijk zichtbaar is dat Teylingen de hoogste afvalstoffenheffing heeft. Dat is in eerste instantie ook logisch, aangezien dit een maximale heffing betreft waar de beloningskorting nog vanaf gaat. Bij de gemeenten met tariefdifferentiatie (diftar) betreft het een minimale heffing (vastrecht) en komt daar het variabele tarief nog bij, afhankelijk van het aantal restafvalaanbiedingen. Het is dus lastig om de afvalstoffenheffingen direct te vergelijken. Maar wat wel duidelijk is, is dat de heffing in Teylingen sneller stijgt dan in de andere gemeenten. Zoals gezegd komt dit (deels) doordat de reserve die Teylingen had nu op is. De meeste gemeenten hebben dus last van stijgende afvalkosten. Teylingen is daar geen uitzondering in.

Wat betreft de totaalhoeveelheid afval per inwoner ligt Teylingen in het midden van deze vijf gemeenten. Het huidige systeem in Teylingen leidt dus niet per se tot significant meer of minder afval per inwoner dan de andere systemen/gemeenten. Echter ligt het afvalscheidingspercentage in Teylingen wel aanzienlijk lager dan in de Diftar-gemeenten. Hoewel enigszins genuanceerd door allerlei andere factoren, kan dus gesteld worden dat deze Diftar-gemeenten een gelijke hoeveelheid afval produceren en verwerken, maar wel tegen minder snel stijgende kosten, en met een beter afvalscheidingspercentage als resultaat dan Teylingen. Het is dus lastig te zeggen wat de directe effecten zijn van een systeem met beloningskorting tegenover een Diftar-systeem, maar de vergelijkbare Diftar-gemeenten hebben wel

een hoger gerealiseerd afvalscheidingspercentage. In de Benchmark Huishoudelijk Afval⁸ van 2022 liggen de afvalbeheerkosten van Teylingen rond het gemiddelde voor hoogbouwklasse C, maar zijn ze over het algemeen wel hoger dan de afvalbeheerkosten van Diftar-gemeenten.

⁸ Bron: Benchmark Huishoudelijk Afval, peiljaar 2022

4. Inwonersonderzoek

Als onderdeel van het evaluatietraject is in september 2024 een inwonersonderzoek uitgevoerd in de vorm van een (digitale) enquête. 1500 random geselecteerde inwoners van de gemeente Teylingen, naar verhouding van aantal hoog- en laagbouwadressen, hebben hiervoor een geadresseerde uitnodiging ontvangen. Daarnaast is de enquête actief gepromoot via de gemeentelijke communicatiekanalen. Uiteindelijk hebben 1634 inwoners hun mening gegeven over het afval- en grondstoffenbeleid in de gemeente Teylingen. Onderstaande tabel geeft de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek weer.

Tabel 7. Belangrijkste resultaten inwonersonderzoek

Respondenten algemeen
1634 respondenten, waarvan 91% woont in een laagbouwwoning en 9% in een hoogbouwwoning
Samenstelling huishouden respondenten: 12% = 1 pp hh; 40% = 2 pp hh; 17% = 3 pp hh; 31% = 4 of meer pp hh
Leeftijd respondenten: 1% < 25 jaar, 27% is 25 - 44 jaar, 48% is 45 - 64 jaar; 24% > 64 jaar
Afvalinzameling algemeen
Rapportcijfer gemeentelijke afvalinzameling: 6,4
Quote respondent: <i>"In de zomer is 1 x per 2 a 3 weken [inzamelen] soms wat aan de lange kant. Dit ligt aan het weer, l.v.m. maden. Bij ons staan er soms vieze bakken voor de deur, onder de beestjes."</i>
Quote respondent: <i>"Inzameling prima, zou fijn zijn als het op een vast tijdstip kan zijn. Nu soms 's morgens, de andere keer 's middags. Als ik de goede tijd weet kan de container korter aan de weg staan."</i>
Quote respondent: <i>"Vanwege de wil van de gemeente dat we containers gebruiken graag de containers periodiek reinigen!"</i>
Quote respondent: <i>"Bakken zouden vaker geleeagd mogen worden."</i>
Restafval
Rapportcijfer inzameling aan huis: 6
Rapportcijfer wegbrengvoorzieningen: 6,1
Wordt niet vaak genoeg opgehaald (41%); wordt nu precies vaak genoeg opgehaald (35%); mag minder vaak worden opgehaald (17%)
Quote respondent: <i>"Ik heb geen klachten over de manier van inzamelen. Alleen de frequentie van het ophalen van restafval moet vaker."</i>
Quote respondent: <i>"Voor ons prima, ik zie dat grotere gezinnen en gezinnen met kleine kinderen in de problemen komen vanwege de kleine klike."</i>
GFT(e)
Rapportcijfer inzameling aan huis: 6,4
Rapportcijfer wegbrengvoorzieningen: 5,8
Wordt nu precies vaak genoeg opgehaald (49%); wordt niet vaak genoeg opgehaald (39%); mag minder vaak worden opgehaald (4%)

Resultaten van de vraag 'Wat zou u helpen om het GFT(e) afval beter te scheiden?': vaker ophalen in de zomer (55%); niets, ik scheid mijn GFT(e)-afval al goed (41%); informatie over wat wel/niet bij het GFT(e) mag (19%)

Quote respondent: "Groencontainers zijn klein en te weinig als je een grote tuin hebt. Grotere containers of meer afvalpunten op straat is wenselijk."

Quote respondent: "De gft wordt in de lente/ zomer echt te weinig geleegd.. we hebben veel groen in de tuin en zoveel mogelijk gras, na 1x maaien zit de bak al vol! Ook gaat het snel stinken komen er snel veel vliegen op de bak af omdat hij zolang staat met niet alleen tuin afval maar ook etensresten.. in de zomer moet hij gewoon 1x per week geleegd worden. Zo stimuleer je niet tot afval scheiden, als ik weet dat de grijze bak eerder geleegd wordt doe ik daar toch ook etensresten in ivm de vliegen en stank. En waar moet ik de takken laten, het gras een week na de leging.. De restafval is ook soms lastig omdat 3 weken wel erg lang is, zo werk je zwerfafval in de hand, misschien naar 2,5 week?"

OPK

Rapportcijfer wegbrengvoorzieningen: 5,4

Resultaten van de vraag 'Wat zou u helpen om het OPK beter te scheiden?': niets, ik scheid mijn OPK al goed (48%); extra verzamelplekken realiseren (36%); minicontainer voor OPK aan huis (26%)

Quote respondent: "Waarom geen papier container? Dat zou echt heel fijn zijn."

Quote respondent: "Papierbakken zitten regelmatig vol. Ik mis de ophaaldag aan huis."

Quote respondent: "De centrale karton/papier verzamelbakken zit regelmatig overvol. Blijkt dat aardig wat bedrijven / bedrijfjes het nalaten om naar de milieu straat te rijden en hun mega hoeveelheden groot karton in de woonwijken dumpen."

PBD

Rapportcijfer inzameling aan huis in minicontainer: 7,4

Rapportcijfer inzameling aan huis in zakken: 6,3

Wordt nu precies vaak genoeg opgehaald (74%); wordt niet vaak genoeg opgehaald (12%); mag minder vaak worden opgehaald (9%)

Resultaten van de vraag 'Wat zou u helpen om het PBD beter te scheiden?': niets, ik scheid mijn PBD al goed (66%); informatie over wat wel/niet bij het PBD mag (21%)

Quote respondent: "Graag meer mogelijkheden om plastic in te leveren (vooral in de zomer maanden in een appartement is vaak niet genoeg ruimte en gaat snel stinken)."

Quote respondent: "PBD bakken zijn groot nemen veel ruimte in. Nadeel zakken is dat vogels ze stuk maken en alles verspreid ligt. Zakken gaan ook erg stinken. Ik breng het meestal zelf naar de gemeente."

Quote respondent: "Frequentie is goed (ivm geur moet de frequentie zo blijven) maar de container zou best kleiner mogen zijn."

Glas

Rapportcijfer wegbrengvoorzieningen: 7,3

Quote respondent: "Bij de glasbakken liggen vaak glassplinters. Het zou fijn zijn als die splinters vaker weggeveegd worden. Dat scheelt lekke fietsbanden."

Textiel

Rapportcijfer wegbrengvoorzieningen: 7,2

Resultaten van de vraag 'Wat zou u helpen om het textiel beter te scheiden?': niets, ik scheid mijn textiel al goed (55%); informatie over de wegbrenglocaties (14%); informatie over wat wel/niet bij het textiel mag (14%)

Quote respondent: *"Weinig kledingcontainers."*

Quote respondent: *"Textiel waar dan?"*

Milieustraat

Rapportcijfer milieustraat: 7,9

Inwoners bezoeken gemiddeld 12 keer per jaar de milieustraat

Quote respondent: *"Fijn dat er avondopenstelling is en lange zaterdag."*

Quote respondent: *"Ik kijk gewoon wanneer deze open is en plan het wegbrengen van grof vuil in. Het is niet erg om me aan te moeten passen aan de openingstijden."*

Quote respondent: *"Het zou fijn zijn als de milieustraat vaker in de avonden open is."*

Beloningskorting

71% is al bekend met de beloningskorting; 29% is nog niet bekend met de beloningskorting

40% vindt het geen goed systeem; 36% vindt het een goed systeem; 24% weet het niet

Resultaten van de vraag 'Zorgt de beloning ervoor dat u uw afval actief beter scheidt en minder restafval aanbiedt?': nee (56%); ja (29%); ik weet het niet (15%)

Quote respondent: *"Hoe meer aanmoediging om te recyclen, hoe beter."*

Quote respondent: *"Het zet aan tot afval deponeren daar waar het NIET hoort te liggen."*

Quote respondent: *"Heb nog nooit iemand gehoord die korting heeft gekregen en die onder die norm is gebleven."*

Quote respondent: *"Het stimuleert om minder afval te creëren door beter nadenken bij kopen produkten."*

De vervuiler betaalt

49% vindt de vervuiler betaalt geen goed systeem; 26% vindt het een goed systeem; 25% weet het niet

Quote respondent: *"Het klinkt goed en logisch, maar ik ben bang dat mensen dan weer afval op plekken gaan lozen waar het niet hoort. Zinnig om te onderzoeken of dit idd gebeurt in andere gemeentes waar voor deze manier wordt gekozen."*

Quote respondent: *"bedrag per keer zorgt ervoor dat de bak minder vaak wordt aangeboden; kan best 1 x 6 weken, maar doordat hij onfris ruikt zet ik bied ik deze toch maal 1 x per 3 weken aan."*

"Bewustwording" wordt door veel respondenten genoemd als een argument vóór 'de vervuiler betaalt'.

Communicatie en informatie

80% vindt de informatie over afvalscheiding vanuit de gemeente vindbaar, duidelijk en begrijpelijk; 8% vindt van niet; 12% weet het niet

Inwoner blijven het liefst op de hoogte over afvalscheiding via de digitale afvalkalender / afvalapp van PreZero (74%), via de gemeentewebsite (35%) en via de gemeentepagina in de Teylinger (20%)

Onderwerp waar inwoners graag meer over geïnformeerd willen worden: *"Wat gebeurt er met mijn (gescheiden) afval na inzameling?"*

Kosten

Resultaten van de vraag ‘Hoeveel geld zou u extra willen betalen voor betere service en faciliteiten voor afval?': ik wil niet meer betalen voor extra service en faciliteiten voor afval (67%); €11-15 per jaar (9%); €1-5 per jaar (9%); €6-10 per jaar (8%); meer dan €15 per jaar (7%)

De enquêteresultaten laten de volgende opvallendheden zien:

- ✚ Het rapportcijfer voor de milieustraat (7,9) is aanzienlijk hoger dan het rapportcijfer voor de afvalinzameling (6,4). Bij de afvalinzameling komt de meeste kritiek voort uit de (te lage) inzamelfrequentie, zowel aan huis als van verzamelcontainers;
- ✚ Een aanzienlijk deel (41%) vindt dat het restafval niet vaak genoeg wordt opgehaald. Het stinken van afval wordt genoemd als belangrijke reden hiervoor. Bovendien is het voor anderen niet vaak genoeg i.v.m. de geproduceerde hoeveelheid restafval (ze hebben meer dan in de container past);
- ✚ De inzamelfrequenties voor GFT(e) en PBD worden over het algemeen als goed ervaren. Voor GFT(e) zou het verhogen van de inzamelfrequentie in de zomer echter wel bijdragen aan het verbeteren de afvalscheiding, omdat het dan minder snel gaat stinken en inwoners minder snel geneigd zijn hun GFT(e) bij het restafval te gooien;
- ✚ Inwoners vinden van zichzelf dat ze vrij goed bezig zijn met het scheiden van hun afval. Voor GFT(e) geeft 41%, voor OPK 48%, voor PBD 66% en voor textiel geeft 55% aan dat ze niets kunnen doen om hun afval beter te scheiden, omdat ze hun afval al goed scheiden. Echter blijkt uit hoofdstuk 3 dat bij al deze fracties nog aanzienlijke milieu- en kostenwinst te behalen is door betere scheiding. Respondenten geven aan dat met name de OPK containers vaak overvol zitten;
- ✚ Inwoners zijn over het algemeen niet erg enthousiast over het beloningskorting systeem, en nog minder over het systeem *de vervuiler betaalt*. Zorgen bestaan met name over dumping;
- ✚ De afvalkalender / afvalapp wordt verreweg het meest gebruikt om informatie op te zoeken over afvalscheiding;
- ✚ Het grootste gedeelte van de inwoners (67%) wil niets extra betalen voor betere faciliteiten en service voor afval. Voor de overige 23% varieert het bedrag dat ze hiervoor over hebben van €1 tot meer dan €15.

5. Conclusie

De gemeente Teylingen streeft een circulaire economie na in 2050. Om daar te komen heeft het zich gecommitteerd aan de landelijke VANG-doelstellingen. De belangrijkste pijlers waar de gemeente daarbinnen de afgelopen jaren op heeft ingezet zijn het verminderen van de hoeveelheid restafval en het verbeteren van de afvalscheiding. Naar aanleiding van het beleidsplan *De betere afvalscheider wordt beloond* zijn daarom vanaf 2021 een aantal maatregelen genomen, waaronder het minder vaak inzamelen van restafval aan huis en het invoeren van het beloningskorting systeem voor restafval.

Het beloningskortingsysteem verschilt van een diftar-systeem in de manier van heffing. Bij een diftar-systeem betalen inwoners per lediging van de restafval minicontainer of per opening van de restafval verzamelcontainer, terwijl bij het beloningskorting systeem inwoners van tevoren de maximale afvalstoffenheffing betalen en na afloop van het jaar een eventuele korting terugkrijgen. Een nadeel aan het beloningskorting systeem kan daarmee zijn dat inwoners minder bezig zijn met het actief verminderen van hun restafval, omdat ze de heffing 'toch al' moeten betalen. Alles wat ze dan aan het eind van het jaar terugkrijgen is 'mooi meegenomen'. Bij een diftar-systeem worden inwoners bij elke lediging 'geconfronteerd' met de kosten voor het weggooien van restafval, wat ertoe kan leiden dat inwoners actiever bezig zijn met het voorkomen van restafval. De daadwerkelijke effecten hiervan zullen nader onderzocht moeten worden. Het beloningskortingsysteem zelf lijkt niet tot meer bijplaatsingen of zwerfafval te leiden, wat erop duidt dat inwoners geen ontwijkend gedrag vertonen ten opzichte van het juist weggooien van restafval. Dit is een positief gegeven van de genomen maatregelen.

Zoals beschreven in dit evaluatierapport hebben de genomen maatregelen op het restafval een positief effect gehad op de gemeentelijke afvalcijfers. De hoeveelheid restafval is de afgelopen jaren afgenomen en het afvalscheidingspercentage is gestegen. De gestelde doelen hiervoor zijn, zoals toegelicht, echter nog niet gehaald. Dit is een landelijke trend. Ook is lang niet voor alle grondstofstromen de gescheiden inzameling significant verbeterd. Het fijne restafval in de gemeente bevat nog altijd veel waardevolle grondstoffen die onnodig worden verbrand, wat leidt tot extra uitstoot en hogere kosten. Er zit met name nog veel GFT(e) in, maar ook OPK, PBD en textiel is nog veel aanwezig in het restafval. De huidige maatregelen hebben dus weliswaar een positief effect op de afvalprestaties, maar er zijn nog grote stappen te zetten voordat Teylingen de gestelde doelen bereikt.

Interessant genoeg geven inwoners in het inwoneronderzoek over het algemeen aan dat ze vinden dat ze nog weinig extra's kunnen doen om hun GFT(e), OPK, PBD en textiel beter te scheiden, omdat ze deze fracties naar eigen zeggen al goed scheiden. Natuurlijk is dat voor een deel van de inwoners ook het geval, maar de sorteeranalyse wijst uit dat er nog aanzienlijke verbeteringen mogelijk zijn. Maatregelen die genoemd worden door inwoners die kunnen helpen om de afvalscheiding te verbeteren zijn het verhogen van de inzamelfrequentie van GFT(e) in de zomer, extra verzamellocaties en/of een minicontainer aan huis voor OPK, en informatievoorziening over wat wel/niet bij het GFT(e), OPK, PBD en textiel mag. Deze suggesties dienen meegenomen te worden in een nieuw beleidsplan en eventuele additionele maatregelen die daaruit volgen om de afvalprestaties verder te verbeteren. De informatievoorziening is ook belangrijk voor het beeld dat inwoners hebben over hun eigen afvalscheidingsgedrag, wat over het algemeen rooskleuriger is dan de werkelijkheid.

Het verminderen van de hoeveelheid restafval en het verbeteren van afvalscheiding drukt, zoals gezegd, ook de afvalbeheerkosten van de gemeente. Het verbranden van restafval is duur en wordt, door stijgende brandstofprijzen en

belastingen, steeds duurder. Het recyclen van grondstoffen in plaats van verbranden is goedkoper en levert bij bepaalde fracties geld op. Echter worden deze inkomsten, zoals gezegd, ook steeds lager. De benoemde factoren uit hoofdstuk 3.4 zorgen ervoor dat de afvalbeheerkosten steeds verder stijgen. Ondanks de daling van de hoeveelheid restafval en de verbeterde afvalscheiding, stijgen de afvalbeheerkosten voor Teylingen dus alsnog. Dit zien de inwoners terug in de stijgende afvalstoffenheffing. Dit is een landelijke trend waar ook vergelijkbare gemeenten mee te maken hebben. Zowel in het milieukader als het financiële kader is het dus van belang om meer te doen om de geformuleerde doelstellingen te halen.

Weloverwogen hebben de genomen maatregelen vanaf 2021 bijgedragen aan de gemeentelijke VANG-doelstellingen, door het reduceren van de hoeveelheid restafval en het verbeteren van de afvalscheiding. Teylingen is er echter nog niet. Om de doelstellingen te halen en de afvalstoffenheffing minder snel te laten stijgen zijn aanvullende maatregelen nodig die inwoners nog beter stimuleren om hun afval te scheiden en aan de voorkant minder afval weg te gooien. Zowel afvalscheiding als -preventie zijn hierbij van belang. Welke aanvullende maatregelen precies nodig zijn, dient verder te worden uitgediept in een vervolgonderzoek of nieuw beleidsplan. Zo kan Teylingen zich steeds verder ontwikkelen tot circulaire gemeente in 2050.

